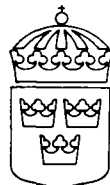

Regeringens proposition

1994/95:97

Prop.
1994/95:97

Ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 november 1994

Mona Sahlin

Mats Hellström
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Sverige har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen. Skulle Sverige bli medlem av EU kommer EG:s rättsakter att bli gällande i Sverige. EG-förordningar är direkt tillämpliga i varje medlemsstat. Detta innebär bl.a. att de förordningar om ekonomiska sanktioner som är i kraft vid en eventuell svensk anslutning blir direkt tillämpliga i Sverige. Förordningarna innehåller uppmaningar till medlemsstaterna att förse dem med nationella påföljder. I propositionen föreslås att ansvarsbestämmelserna m.m. i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner görs tillämpliga på EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	3
3	Ärendet och dess beredning	6
4	EG-rätten – en översikt	7
5	Sanktionsinstrumentet inom EU	8
6	FN:s säkerhetsråds beslut om sanktioner och EG:s sanktioner	9
7	Sverige och EG:s sanktioner	13
8	Ansvarsbestämmelser m.m. till EG:s förordningar om sanktioner	15
9	Befogenhet för tullverket att använda tvångsmedel m.m. i fråga om brott mot bestämmelserna i EG:s förordningar om sanktioner	18
10	Författningskommentar	20
	Bilaga 1 Lagrådsremissens lagförslag	22
	Bilaga 2 Lagrådets yttrande	25
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 november 1994	28
	Rättsdatablad	29

Regeringen föreslår att riksdagen

antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner.

Vidare föreslår regeringen att riksdagen mot bakgrund av ärendets brådskande natur beslutar att förkorta motionstiden till 7 dagar.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner *dels* att 11–14 och 16 §§ skall ha följande lydelse, *dels* att det i lagen skall införas en ny bestämmelse, 17 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

Den som bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 3 – 8 §§ döms, om gärningen skett uppsåtligen, till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år. Har gärningen skett av grov oaktsamhet, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. *I ringa fall skall inte dömas till ansvar.*

Den som bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 3 – 8 §§ döms, om gärningen skett uppsåtligen, till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år. Har gärningen skett av grov oaktsamhet, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Det som sägs i första stycket gäller också den som bryter mot förbud i förordningar om ekonomiska sanktioner som har beslutats av Europeiska gemenskapen med anledning av sådana beslut eller

¹ Senaste lydelse 1992:1257.

För anstiftan av eller medhjälp till gärning som avses i första stycket döms inte till ansvar.

Till ansvar enligt denna paragraf skall inte dömas i ringa fall. Till ansvar skall inte heller dömas för anstiftan av eller medhjälp till gärningar som avses i denna paragraf.

I den mån det påkallas med anledning av beslut eller rekommendation som avses i 1 § första stycket eller samarbete som avses i 1 § andra stycket kan regeringen förordna att en svensk medborgare, som utom riket har begått brott som avses i denna paragraf, skall dömas efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena nämnda balk.

Regeringen kan förordna att en svensk medborgare som utomlands har begått brott som avses i denna paragraf skall dömas efter denna lag och vid svensk domstol, om det föranleds av ett beslut eller en rekommendation enligt 1 § första stycket eller av samarbete enligt 1 § andra stycket. Detta gäller även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig och trots 2 kap. 5 a § första och andra styckena den balken.

12 §

Utbyte av brott enligt *denna lag* skall förklaras förverkat, om det *ej* är uppenbart obilligt.

Utbyte av brott enligt *11 §* skall förklaras förverkat, om det *inte* är uppenbart obilligt.

13 §

Egendom som använts såsom hjälpmedel vid brott enligt *denna lag* eller som frambragts genom sådant brott kan förklaras förverkad, om det är påkallat till förebyggande av brott eller eljest särskilda skäl föreligger. Detsamma gäller egendom med vilken tagits befattning som utgör brott enligt *denna lag*.

I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Egendom som använts såsom hjälpmedel vid brott enligt *11 §* eller som frambragts genom sådant brott kan förklaras förverkad, om det är påkallat till förebyggande av brott eller eljest särskilda skäl föreligger. Detsamma gäller egendom med vilken tagits befattning som utgör brott enligt *11 §*.

I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Åtal för brott enligt *denna lag* får väckas endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigar.

Åtal för brott enligt *11 §* får väckas endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigar.

16 §³

Har regeringen meddelat förbud som avses i 3 § eller 5 § 2 eller 5, gäller 13 – 19 §§ lagen (1960:418) om straff för varusmuggling i fråga om brott mot sådant förbud.

Har regeringen meddelat förbud som avses i 3 § eller 5 § 2 eller 5, gäller 13 – 19 §§ lagen (1960:418) om straff för varusmuggling i fråga om brott mot sådant förbud.

Detsamma gäller vid brott mot motsvarande förbud i sådana av Europeiska gemenskapen beslutade förordningar som avses i 11 § andra stycket.

17 §

Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna, vilka förordningar om ekonomiska sanktioner som har beslutats av Europeiska gemenskapen med anledning av sådana beslut eller rekommendationer som avses i 1 § första stycket och beträffande vilka straffansvar därför gäller i landet direkt enligt 11 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

² Senaste lydelse 1979:515.

³ Senaste lydelse 1989:51.

Enligt Förenta nationernas (FN) stadga (prop. 1946:196) kan FN:s säkerhetsråd under vissa förhållanden anta resolutioner om sanktioner av icke militär natur i syfte att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet. Sådana resolutioner kan ges i form av bindande beslut eller rekommendationer. En stat som är medlem i FN är enligt FN:s stadga skyldig att godta och verkställa säkerhetsrådets bindande beslut om sådana sanktioner. En rekommendation av rådet är däremot endast en uppmaning till medlemsstaterna utan beslutets bindande kraft.

För att ge regeringen möjlighet att snabbt vidta åtgärder i den mån sådana påkallas med anledning av ett beslut eller en rekommendation som har meddelats av FN:s säkerhetsråd antogs år 1971 lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner.

Lagen är en s.k. fullmaktslag som formellt är i kraft men som i huvudsak endast kan tillämpas för att fullfölja säkerhetsrådets beslut eller rekommendationer. Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 1993 kan lagen också tillämpas om samarbetet med Europeiska gemenskaperna (EG) eller inom Europeiska säkerhetskonferensen (ESK) för att främja internationell fred och säkerhet påkallar det och om det är ett svenskt intresse att åtgärder införs utan dröjsmål.

Sverige har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen (EU). Om svenska folket ger sitt ja till medlemskap och ratifikationsproceduren avslutas före årsskiftet, kan Sverige inträda som medlem den 1 januari 1995. Vid ett svenskt medlemskap i EU kommer delar av den svenska sanktionslagstiftningen inte längre att kunna tillämpas. Ekonomiska sanktioner kommer till stor del att regleras genom EG-rättsakter, närmare bestämt förordningar, vilka är direkt tillämpliga i medlemsländerna. Motsvarande svenska nationella bestämmelser får då inte tillämpas och bör därför upphävas. I vissa delar krävs dock även fortsättningsvis nationella bestämmelser, exempelvis på områden där gemenskapen saknar kompetens. Detta gäller t.ex. för ansvarsbestämmelser.

Regeringen beslutade den 22 december 1993 att en särskild utredare skulle tillkallas med uppgift att se över lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner (UD 1993:144). I mars 1994 tillsattes ordförande, experter, sakkunniga och sekreterare i utredningen, som antog namnet Sanktionslagsutredningen. I uppdraget ingår förutom en allmän översyn av lagen också att beakta vilka konsekvenser ett svenskt medlemskap i EU kan medföra för den tekniska utformningen av det svenska regelverket, samt att därvid bl.a. föreslå de ändringar som påkallas av detta. Utredningen har ännu inte avslutat sitt arbete. I avbidan på utredningens betänkande måste emellertid frågan om kompletterande ansvarsbestämmelser till EG:s rättsakter tas upp särskilt. Ett svenskt medlemskap i EU kräver, som anförts ovan, att bestämmelser om påföljder till de ifrågavarande förordningarna finns vid dagen för anslutningen. Propositionen innehåller förslag om detta. Beredningsarbetet inom regeringskansliet har skett i nära samarbete med utredningen. Synpunkter har inhämtats från Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen samt från Generaltullstyrelsen och Kommerskollegium.

Regeringen beslutade den 27 oktober 1994 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 1*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 2*.

Regeringen har i propositionen inte ansett sig kunna följa Lagrådets förslag. Regeringen återkommer till Lagrådets synpunkter i avsnitt 8.

4 EG-rätten – en översikt

Den europeiska unionen är grundad på folkrättsliga fördrag mellan suveräna stater. De grundläggande fördragen utgörs av Romfördraget, Parisfördraget, Euratomfördraget och Maastrichtfördraget med tillhörande protokoll och bilagor. Till de grundläggande fördragen hör också de fördrag och beslut som innehåller tillägg till eller ändringar i de tre ursprungliga fördragen. Maastrichtfördraget innehåller till övervägande del sådana ändringar och tillägg. Reglerna i fördragen brukar betecknas primärrätt.

De grundläggande fördragen upprättar gemenskapens institutioner och tilldelar institutionerna deras befogenheter eller kompetenser.

EU:s institutioner är Europaparlamentet, rådet, kommissionen, domstolen och revisionsrätten. Andra viktiga organ är Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. Allmänna politiska riktlinjer för unionens utveckling fastställs av Europeiska rådet.

De rättsakter som institutionerna utfärdar med stöd av bemyndigandena i fördragen brukar betecknas sekundärrätt. För att fullgöra sina uppgifter skall Europaparlamentet och rådet gemensamt, rådet eller kommissionen i enlighet med fördragets bestämmelser utfärda förordningar och direktiv, fatta beslut samt avge rekommendationer och yttranden (artikel 189 i Romfördraget).

En förordning har allmän giltighet, är i alla delar bindande och är direkt tillämplig i varje medlemsstat. Förordningar skall i sin gemenskapsrättsliga form omedelbart tillämpas av enskilda och av medlemsstaternas domstolar och förvaltningsmyndigheter.

Direktiv är bindande för varje medlemsstat med avseende på det resultat som skall uppnås men överlåter åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet. Ett beslut är bindande i alla delar för dem som det är riktat till.

Till skillnad från förordningar, direktiv och beslut är rekommendationer och yttranden inte bindande. Uppräkningen av rättsakter i artikel 189 är inte uttömmande. Förutom de där nämnda typerna av rättsakter finns andra åtgärder som måste företas i annan form, vilket framgår på andra håll i de grundläggande fördragen.

Gemenskapsrätten har företräde framför nationell lag. Detta medför att det inte är möjligt för en medlemsstat att åsidosätta gemenskapsrätten genom att lagstifta internt på ett område som regleras av

gemenskapsrätten eller att annars sätta denna ur spel genom nationella åtgärder. Icke desto mindre kan det vara nödvändigt att fastställa utfyllande regler nationellt. Som exempel härpå kan nämnas bestämmelser om påföljder för överträdelse av förordningar om ekonomiska sanktioner.

Prop. 1994/95:97

5 Sanktionsinstrumentet inom EU

För att FN:s säkerhetsråds resolutioner om sanktioner skall bli tillämpliga i de stater som är medlemmar i EU krävs åtgärder på gemenskapsnivå i form av en förordning eller att nationella åtgärder vidtas. Vilken lösning som väljs är främst beroende på om EG har normgivningskompetens på området. Även andra faktorer kan ha betydelse. Inom EG:s kompetensområde blir enligt principen om förordningars direkta tillämplighet sanktioner beslutade av FN en del av den nationella rätten så snart EG utfärdat en förordning i ämnet som trätt i kraft.

Under EG-staternas politiska samarbete (EPS) betraktades införandet av handelssanktioner som ett utrikespolitiskt beslut, varför enhälligt beslut krävdes. De åtgärder man enats om fick därefter beslutas i formell ordning inom EG eller i de enskilda länderna, allt efter kompetens.

Beslut som fattats av FN:s säkerhetsråd gällande ekonomiska sanktioner har på de områden som ligger inom EG:s kompetens genomförts genom förordningar.

Artikel 113.1 i Romfördraget har fram till år 1993 utgjort den rättsliga grunden för beslutade rådsförordningar om ekonomiska sanktioner. Den har följande lydelse: "Den gemensamma handelspolitiken skall grundas på enhetliga principer, särskilt när det gäller att ändra tulltaxor, ingå tull- och handelsavtal, uppnå enhetlighet i fråga om liberaliseringsåtgärder, exportpolitik samt handelspolitiska skyddsåtgärder, inbegripet åtgärder vid dumping och subventioner." För uppfyllandet av sanktionerna i den del de har avsett förbud mot tillgodoseende av rättsliga anspråk från en blockerad stats sida har dock artikel 235 i Romfördraget åberopats.

I och med Maastrichtfördraget förändrades förfarandet. I fördraget kom medlemsstaterna överens om att fastställa och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, GUSP, EU-samarbetets andra pelare. Artikel J i avdelning V i fördraget behandlar utförligt samarbetets syften, omfattning och beslutsformer. Fördraget skiljer principiellt på två olika slags beslut inom området för GUSP. Det ena slaget, enligt artikel J.2, innebär att medlemsstaterna fastställer en gemensam ståndpunkt (common position), vilken därefter skall vara vägledande för varje lands nationella politik och dess uppträdande inom internationella organisationer och på internationella konferenser. Sådant beslut fattas av ministerrådet och alltid med enhällighet. Det andra slaget av beslut, enligt artikel J.3, avser s.k. gemensamma aktioner (joint action). Rådet skall på grundval av allmänna riktlinjer från Europeiska rådet besluta att en fråga skall bli föremål för en gemensam aktion. Även ett sådant beslut måste vara

enhälligt. Rådet kan dock med enhälligt beslut avgöra vilka frågor under den gemensamma aktionens förlopp som kan avgöras med kvalificerad majoritet. I beslutet skall anges bl.a. aktionens exakta omfattning, mål, tidsram, medel och förfaranden.

Till skillnad från EPS, vars resultat formellt endast var vägledande är GUSP bindande för medlemsstaterna. Sanktionsbeslut är också under Maastrichtfördraget utrikespolitiska beslut. Gemensamma aktioner är, när de väl beslutats, förpliktande och gemensamma ståndpunkter lägger fast ramen för medlemsstaternas agerande på berört område.

Genom Maastrichtfördraget infördes artikel 228a som reglerar hur ett beslut om ekonomiska sanktioner inom utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet skall omvandlas till åtgärder under EU:s s.k. första pelare: "Om en gemensam ståndpunkt eller en gemensam åtgärd som har beslutats enligt bestämmelserna om en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik i Fördraget om Europeiska unionen förutsätter ett handlande från gemenskapens sida som helt eller delvis avbryter eller begränsar de ekonomiska förbindelserna med ett eller flera tredje länder, skall rådet besluta om de brådskande åtgärder som är nödvändiga. Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen." Artikeln utgör i stort en kodifiering av gällande praxis. Den förutsätter således att en gemensam ståndpunkt eller aktion om sanktioner enligt artikel J.2 eller J.3 antagits.

Genom Maastrichtfördraget har också införts en artikel 73g, vilken (punkt 1) medger rätt för rådet att i vissa fall av internationella sanktioner besluta om inskränkningar i förbuden mot restriktioner för kapitalrörelser och betalningar. Den situation som avses är, då beslut om inskränkningar av de ekonomiska relationerna med ett eller flera tredje länder tas enligt bestämmelserna för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Även åtgärder enligt artikel 73g första punkten förutsätter att en gemensam ståndpunkt eller aktion om sanktioner enligt artikel J.2 eller J.3 antagits.

6 FN:s säkerhetsråds beslut om sanktioner och EG:s sanktioner

Sverige har på grund av sanktioner beslutade eller rekommenderade av FN:s säkerhetsråd (FN-sanktioner) förordnat om sanktionslagens tillämpning mot Irak, Libyen, "Förbundsrepubliken Jugoslavien" (Serbien-Montenegro), Haiti, Angola såvitt avser UNITA och Bosnien-Hercegovina såvitt avser områden under bosnisk-serbiska styrkors kontroll. Gemenskapen har infört ekonomiska sanktioner mot samma länder och områden.

Den 6 augusti 1990 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 661 (1990) om sanktioner mot Irak och Kuwait. Sanktionerna omfattade förbud mot införsel till och utförsel från Irak och Kuwait av varor jämte förbud att främja sådan handel samt ett förbud att utföra betalningar till dessa länder. Genom resolution nr 670 (1990) den 25 september 1990 infördes ett flygembargo mot Irak och Kuwait. Dessa resolutioner föranledde gemenskapen att införa sanktioner genom rådets förordning (EEG) nr 2340/90 av den 8 augusti 1990 och förordning (EEG) nr 3155/90 av den 29 oktober 1990. Den rättsliga grunden för införandet av sanktionerna angavs vara artikel 113 i Romfördraget. Genom förordningarna infördes sanktioner som täckte FN:s sanktioner utom vad avsåg betalningsförbudet, vilket följaktligen fick regleras av medlemsstaterna på det nationella planet. Därtill infördes förbud mot tillhandahållande av icke-finansiella tjänster med vissa undantag. Däremot fanns inga bestämmelser om påföljder för överträdelser av förbuden.

Kuwaitis befrielse innebar att landet undantogs från sanktionerna den 2 mars 1991.

FN:s säkerhetsråds resolution 687 (1991) den 3 april 1991 innebar vissa lättnader avseende varor för humanitärt bruk samt ett förbud att tillgodose irakiska rättsanspråk. Resolutionen genomfördes på grundval av artiklarna 113 och 235 i Romfördraget genom rådets förordning (EEG) nr 1194/91 av den 7 maj 1991 och förordning (EEG) nr 3541/92 av den 7 december 1992. Enligt artikel 5 i den senare förordningen skall varje enskild medlemsstat inom gemenskapen bestämma de påföljder som skall införas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Libyen

Den 31 mars 1992 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 748 (1992) om sanktioner mot Libyen. Där beslutas bl.a. om flygembargo mot Libyen och förbud mot handel med flygplan eller flygplansdelar samt med vapen. Resolutionen inrymde också förbud mot tillhandahållande av tjänster i samband med dessa förbjudna åtgärder. Genom rådets förordning (EEG) nr 945/92 av den 14 april 1992 infördes med återopande av artikel 113 i Romfördraget motsvarande sanktioner inom gemenskapen utom de delar som avsåg bl.a. vapenembargot. Det senare är överlämnat till de enskilda medlemsländernas nationella åtgärder.

Den 11 november 1993 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 883 (1993) om utvidgade sanktioner mot Libyen. Därigenom beslutades bl.a. om frysning av libyska tillgångar. Vidare utvidgades handelsembargot till att omfatta utrustning till oljeindustrin, utrustning för flygfält och tjänster i samband därmed, samt tjänster i form av bistånd och träning av libysk luftfartspersonal. Slutligen infördes också förbud mot att tillgodose libyska rättsanspråk. Införlivandet av denna resolution skedde genom rådets förordning (EEG) nr 3274/93 av den 29 november 1993, varigenom förordning (EEG) nr 945/92 upphävdes, och förordning (EEG) nr 3275/93 av den 29 november 1993. Därigenom infördes med

åberopande av artikel 228a alla beslutade åtgärder utom frysning av tillgångar vilket överlämnades till de enskilda medlemsländerna att vidta nationella åtgärder om. Vidare uppmanades medlemsstaterna genom artiklarna 7 respektive 5 att bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningarna.

"Förbundsrepubliken Jugoslavien" (Serbien-Montenegro)

Den 25 september 1991 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 713 (1991) om införande av ett allmänt och fullständigt vapenembargo mot Jugoslavien.

Den 30 maj 1992 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 757 (1992) om sanktioner mot "Förbundsrepubliken Jugoslavien" (Serbien-Montenegro) (här kallad Förbundsrepubliken Jugoslavien). Därigenom infördes ett allmänt handelsembargo samt förbud mot betalningar och luftfart. Resolutionen innebar därtill ett förbud mot tillhandahållande av tjänster för förbjudna åtgärder. Vidare infördes förbud mot att tillgodose rättsliga anspråk från Förbundsrepubliken Jugoslavien. Resolutionen införlivades i gemenskapen genom rådets förordning (EEG) nr 1432/92 av den 1 juni 1992. Med åberopande av artikel 113 i Romfördraget infördes i enlighet med resolutionen ett allmänt handelsembargo med åtföljande förbud mot tillhandahållande av icke-finansiella tjänster. Därjämte infördes förbud mot luftfart. Resolutionens förbud såvitt avsåg vapenembargo, förbud mot betalningar och förbud mot tillgodoseende av rättsliga anspråk överlämnades åt de enskilda medlemsländerna att besluta åtgärder om.

Resolution nr 760 (1992) den 18 juni 1992 om undantag för varor avsedda för väsentliga humanitära ändamål medförde att samma undantag infördes inom gemenskapen och en skärpning av tillämpningen av sanktionerna mot Förbundsrepubliken Jugoslavien genom resolution nr 787 (1992) den 16 november 1992 medförde motsvarande skärpningar i gemenskapens förordning.

FN:s säkerhetsråd antog den 17 april 1993 resolution nr 820 (1993) om utvidgade sanktioner mot Förbundsrepubliken Jugoslavien. Därigenom infördes en rad åtgärder: förbud mot sjöfart, transiteringsförbud genom Förbundsrepubliken Jugoslavien liksom genom områden i Bosnien-Hercegovina under bosnisk-serbiska styrkors kontroll och genom FN:s skyddade områden i Kroatien, frysning av serbisk-montenegriska tillgångar samt förbud mot tillhandahållande av finansiella och icke-finansiella tjänster. Dessutom beslutades bestämmelser om beslag och förverkande.

Genom rådets förordning (EEG) nr 990/93 av den 26 april 1993, varigenom förordning (EEG) nr 1432/92 upphävdes, införlivades med åberopande av artikel 113 alla dessa åtgärder, utom finansiella tjänster och frysning av tillgångar, vilket överlämnades åt medlemsstaterna att vidta åtgärder om. Enligt artiklarna 8 och 9 skall medlemsstaternas behöriga myndigheter besluta om beslag och kvarhållande och enligt artikel 10 skall medlemsstaterna bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen. Vidare föreskrivs att fordon m.m. får förverkas.

Genom rådets förordning (EG) nr 1733/94 av den 11 juli 1994, Prop. 1994/95:97 slutligen, har bestämmelser införts om förbud mot att tillgodose rättsliga anspråk från någon i Förbundsrepubliken Jugoslavien. Enligt artikel 5 skall medlemsstaterna bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Haiti

Den 16 juni 1993 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 841 (1993) om sanktioner mot Haiti. Sanktionerna omfattade handel med petroleum, petroleumprodukter och krigsmateriel samt frysning av haitiska tillgångar.

Sanktioner infördes i gemenskapen genom rådets förordning (EEG) nr 1608/93 av den 24 juni 1993. Med återopande av artikel 113 i Romfördraget infördes förbud mot handel med petroleum och petroleumprodukter. Vad gäller krigsmateriel och frysning av haitiska tillgångar överlämnades detta åt medlemsstaterna att vidta nationella åtgärder om. Enligt artikel 5 i förordningen skall medlemsstaterna bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Den 6 maj 1994 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 917 (1994) om utvidgade sanktioner mot Haiti. Åtgärderna utvidgades till att omfatta förbud mot all handel med varor, förbud mot all luft- och sjöfart samt förbud mot att tillgodose haitiska rättsanspråk.

Införlivandet av resolutionen i gemenskapen skedde genom rådets förordning (EG) nr 1263/94 av den 30 maj 1994, varvid även förordning (EG) nr 1608/93 upphävdes. Med återopande av artikel 228a infördes sanktioner på varuområdet och förbud mot luft- och sjöfart. Enligt artikel 5 i förordningen skall medlemsstaterna vidta åtgärder för att införliva förordningen inklusive bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Genom rådets förordning (EG) nr 1264/94 av den 30 maj 1994 infördes, med återopande av artiklarna 73g och 228a, förbud mot tillgodoseende av haitiska rättsanspråk. Enligt artikel 5 skall medlemsstaterna bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Beträffande frysning av haitiska tillgångar avgav rådet en rekommendation på grundval av artikel 73g, rådets rekommendation 94/313/EG av den 30 maj 1994.

FN:s säkerhetsråd beslutade den 29 september 1994 att under vissa förutsättningar upphäva handelsembargot mot Haiti. Dessa förutsättningar har nu uppfyllts och sanktionerna har därför upphävts med verkan från den 16 oktober 1994. Detta har medfört att handelsembargot även hävts inom gemenskapen. Dock kvarstår förbudet att tillgodose haitiska rättsanspråk.

Angola

Den 15 september 1993 antog FN:s säkerhetsråd resolution nr 864 (1993)

om sanktioner mot UNITA i Angola. Sanktionerna omfattar krigsmateriel samt petroleum- och petroleumprodukter och innebär att dessa varor endast får införas till Angola vid sådana platser som Angolas regering meddelat FN:s generalsekreterare.

Införlivandet av resolutionen i gemenskapen skedde genom rådets förordning (EEG) nr 2967/93 av den 25 oktober 1993. Därigenom infördes med åberopande av artikel 113 sanktioner såvitt avser petroleum- och petroleumprodukter. Vad gäller vapenembargot överlämnades till medlemsstaterna att vidta nationella åtgärder. Enligt artikel 4 i förordningen skall medlemsstaterna bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Bosnien-Hercegovina såvitt avser områden under bosnisk-serbiska styrkors kontroll

FN:s säkerhetsråd antog den 23 september 1994 resolution nr 942 (1994) om skärpning av sanktionerna mot områden i Bosnien-Hercegovina under bosnisk-serbiska styrkors kontroll. Sanktionerna riktar sig mot alla juridiska personer som har anknytning till och alla fysiska och juridiska personer som har aktiviteter i dessa områden. För dessa förbjuds alla ekonomiska aktiviteter och förordas en frysning av deras tillgångar. Vidare förbjuds alla finansiella och icke-finansiella tjänster samt viss sjöfart. Undantag görs för livsmedel, varor avsedda för endast medicinskt bruk och varor avsedda för väsentliga humanitära ändamål, dock under kontroll av FN:s säkerhetsråds sanktionskommitté.

Resolutionen har införlivats i gemenskapen genom rådets förordning (EG) nr 2471/94 av den 10 oktober 1994. Genom denna införs, med åberopande av artiklarna 228a och 73g, alla de sanktioner som innefattas i resolutionen. Förordningen reglerar därigenom även frysning av tillgångar och förbud mot tillhandahållande av såväl finansiella som icke-finansiella tjänster. Enligt artikel 13 i förordningen skall medlemsstaterna bestämma de påföljder som skall tillämpas för överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

7 Sverige och EG:s sanktioner

Som framgått av tidigare avsnitt införlivas FN:s säkerhetsråds sanktioner i gemenskapen så långt dess kompetens sträcker sig genom rådsförordningar. Dessa är direkt tillämpliga i varje medlemsstat och någon nationell lagstiftningsåtgärd är inte tillåten i de frågor som regleras av förordningarna. Som också framgått täcker förordningarna inte alla delar av säkerhetsrådets sanktioner. Nationella lagstiftningsåtgärder är därför erforderliga. Så är t.ex. fallet vad gäller vapenembargo. Genom Maastrichtfördraget har gemenskapskompetensen utökats så att den nu omfattar t.ex. frysning av tillgångar och alla tjänster, såväl finansiella som icke-finansiella. Däremot omfattas inte allmänna straffrättsliga bestämmelser, vilket fortfarande är en exklusiv nationell kompetens.

Dock finns i förordningarna artiklar som anmodar varje enskild medlemsstat inom gemenskaperna att bestämma de påföljder som skall införas för överträdelser av bestämmelserna. Vidare finns det i rådets förordning (EEG) nr 990/93 av den 26 april 1993 mot Förbundsrepubliken Jugoslavien artiklar som anmodar medlemsstaternas behöriga myndigheter att beslagta egendom som kan vara föremål för brott och vidare en föreskrift till medlemsstaterna att dessa vid fastställt brott mot sanktionsbestämmelserna får förverka egendomen. Det nu nämnda visar på behovet av svenska kompletterande bestämmelser. Dessa kräver lagform.

Vid ett svenskt medlemskap i EU kommer de förordningar som då är i kraft att bli omedelbart gällande i Sverige, enligt regeln att en förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Det åligger medlemsstaterna att försäkra sig om att deras medborgare respekterar EG-rätten. Detta följer bl.a av solidaritetsprincipen i artikel 5 i Romfördraget: "Medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av detta fördrag eller av åtgärder som vidtagits av gemenskapens institutioner." Sverige är vidare förpliktat att administrera gemenskapsrätten med samma omsorg som gäller för genomförande av svensk lagstiftning. Denna förpliktelse följer alltså av artikel 5 men den framgår också av själva förordningstexterna.

Det ankommer på medlemsstaterna själva att besluta om medlen för att beivra brott. Sverige kan alltså i princip själva välja vilken typ av sanktioner det bör bli fråga om och omfattningen av sanktionen i fråga. Det är emellertid viktigt att det inte uppstår inkonsekvenser i det svenska straff- och sanktionssystemet. EG-domstolen har fastställt allmänna principer som den anser bör gälla som grund för medlemsstaternas val av sanktioner. Medlemsstaterna skall se till att överträdelser av gemenskapsrätten sanktioneras i enlighet med liknande materiella och processuella bestämmelser som gäller för överträdelser av nationell rätt av samma slag. Under alla omständigheter skall sanktionerna enligt domstolen vara effektiva och stå i rimlig proportion till överträdelsen och ha avskräckande effekt.

Det kan också nämnas att det samtidigt är en förpliktelse som Sverige har gentemot FN och säkerhetsrådets bindande resolutioner om sanktioner. Som exempel kan nämnas resolution nr 820 (1993) om sanktioner mot "Förbundsrepubliken Jugoslavien" (Serbien-Montenegro) punkt 19 som direkt uppmanar medlemsstaterna i FN att vidta rättsliga åtgärder mot personer och företag som överträder resolutionens bestämmelser och att ådöma lämpliga påföljder. Överträdelser av bestämmelserna i de förordningar om sanktioner som nu är i kraft i Sverige är också straffsanktionerade.

Regeringens förslag: Påföljdsbestämmelserna i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner görs tillämpliga på EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner som utfärdats med anledning av beslut eller rekommendation som antagits av FN:s säkerhetsråd i överensstämmelse med FN:s stadga. Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till kända beteckningarna på dessa förordningar.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Som framgått av avsnitt 7 kräver ett svenskt medlemskap i EU att överträdelser av förbud i EG:s rådsförordningar om ekonomiska sanktioner beivras med svenska bestämmelser om påföljder. Enligt EG-domstolens allmänna principer skall överträdelser av gemenskapsrätten sanktioneras i enlighet med liknande materiella och processuella bestämmelser som gäller för överträdelser av nationell rätt av samma slag, så att det inte skall uppstå inkonsekvenser i strafftillämpningen. För svensk del regleras överträdelser mot sanktionsbestämmelserna av 11 § lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen). 11 § första stycket sanktionslagen lyder: "Den som bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 3-8 §§ döms, om gärningen skett uppsåtligen till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år. Har gärningen skett av grov oaktsamhet, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. I ringa fall skall inte dömas till ansvar."

Motiven för ansvarsbestämmelserna finns i prop. 1971:77 med förslag till lag om vissa internationella sanktioner, m.m., s. 89-92.

Paragrafen är ett s.k. blankettstraffbud som får sitt innehåll genom de regler den hänvisar till. Dessa regler återfinns i de enskilda regeringsförordningarna som införts med tillämpning av lagen.

Då EG:s rådsförordningar har samma grund som de svenska sanktionsbestämmelserna, dvs. av FN:s säkerhetsråd beslutade eller rekommenderade ekonomiska sanktioner, är det en naturlig följd att straffbestämmelserna till dessa har samma innehåll som det som redan gäller för vår nationella reglering.

När det gäller den närmare utformningen av straffbestämmelserna kan följande sägas.

Den nuvarande svenska regleringen är uppbyggd för att de åtgärder snabbt skall kunna vidtas som påkallas av FN:s säkerhetsråds beslut eller rekommendationer om ekonomiska sanktioner. Regeringen ges möjligheten att agera snabbt med stöd av sanktionslagen.

Genom hänvisningen i sanktionslagens nuvarande straffbestämmelse till lagens materiella bestämmelser, på vilka de enskilda

sanktionsförfordningarna bygger, anknyts till de bestämmelser som kan komma att tillämpas i det enskilda fallet. Det innebär också att de enskilda sanktionsförfordningarna redan från det de trätt i kraft är straffsanktionerade.

För de EG:s förfordningar som grundas på säkerhetsrådets beslut och rekommendationer gäller också att de kan beslutas snabbt och därigenom uppstår samma behov av att straffbestämmelser finns nationellt samtidigt som förordningen träder i kraft.

Ett sätt att tillmötesgå detta är att för varje förordning om ekonomiska sanktioner som kräver nationella straffbestämmelser utfärda sådana. En sådan ordning medför emellertid genom den tidsutdräkt som en riksdagsbehandling kan medföra, att straffbestämmelserna sannolikt inte kan träda i kraft samtidigt med förordningen. Man vinner heller inget genom att i en generell straffbestämmelse ange samtliga de rådsförfordningar om ekonomiska sanktioner som är i kraft. I sådant fall krävs nämligen nationella straffbestämmelser i förhållande till nya förordningar om ekonomiska sanktioner. Även här finns på grund av riksdagsbehandlingen risk för att straffbestämmelserna inte kan träda i kraft samtidigt med förordningen.

Om straffbestämmelsen däremot utformas med mönster från vad som redan gäller enligt 11 § sanktionslagen, kan kravet på snabbhet uppfyllas.

De svenska författningarna kungörs i Svensk författningssamling och når därmed allmän spridning. EG:s rådsförfordningar kungörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT). Den utkommer samtidigt på alla medlemsländernas språk. Som sägs i prop. 1994/95:19 Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, Del 1, s. 557, uppfylls det grundläggande rättssäkerhetskravet på publicering av för enskilda bindande normer av publiceringen i EGT. Nu är det emellertid fråga om att göra straffbestämmelserna som innehåller fängelsepåföljd tillämpliga inte endast på redan beslutade förordningar med anledning av FN-sanktioner utan även på sådana framtida förordningar. Dessa förordningar kan av naturliga skäl inte räknas upp i lagen då de ännu inte är publicerade i EGT. Regeringen föreslog därför i lagrådsremissen att regeringen i Svensk författningssamling skulle ge till känna vilka förordningar om ekonomiska sanktioner som beslutats och utfärdats av EG med anledning av beslut och rekommendationer av FN:s säkerhetsråd. *Lagrådet* har i detta hänseende i sitt yttrande anfört följande. Artikel 189 i Romfördraget föreskriver att EG:s förordningar har allmän giltighet, är i alla delar bindande och är direkt tillämpliga i varje medlemsstat. EG:s förordningar offentliggörs i EGT och ett kungörande av en EG-förordning på detta sätt får samma rättsverkningar i Sverige som ett kungörande av en svensk författning i SFS. Det är också förbjudet för medlemsstaterna att implementera EG-förordningar till nationell rätt genom någon form av normgivning. Enligt Lagrådets mening är därför förslaget om tillkännagivande ägnat att inge betänkligheter. Det ger först och främst en felaktig bild av EG-rätten och för tankarna till att EG-förordningar skall eller kan implementeras till svensk rätt genom nationell lagstiftning. Dessutom leder stycket till tveksamhet om när straffbestämmelserna i paragrafen kan tillämpas i det

fall att kungörandet av nya EG-förordningar i SFS kommer senare än kungörandet i EGT. Bestämmelsen i 24 kap. 9 § brottsbalken om straffrihet för den som begår en straffbar gärning i villfarelse rörande dess tillåtlighet gäller nämligen bl.a. om fel förekommit vid kungörandet. Lagrådet föreslår därför att stycket om tillkännagivande utgår. Lagrådet har härutöver föreslagit vissa ändringar av redaktionell natur.

Regeringen gör med anledning av vad Lagrådet uttalat följande bedömning.

Vid ett svenskt medlemskap i EU kommer EG-förordningar att bli direkt tillämpliga i Sverige. EG-förordningar kungörs i EGT. Som Lagrådet angett i sitt yttrande får ett kungörande i EGT samma rättsverkningar i Sverige som ett kungörande av en svensk författning i SFS.

Det föreslagna tillkännagivandet är emellertid inte att jämställa med ett sådant kungörande som avses i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar. Regeringen är väl medveten om att det, såsom Lagrådet också angett, är förbjudet för medlemsstaterna att införliva EG-förordningar med nationell rätt genom någon form av normgivning.

Ett sådant tillkännagivande som regeringen föreslagit innebär emellertid inte någon normgivning utan endast att det i Svensk författningssamling tas in en upplysning till en vid krets av berörda om beteckningarna på det slag av EG-förordningar som beskrivs i straffbestämmelsen. Detta eftersom det inte är möjligt att direkt i lagen ange beteckningarna på de aktuella rådsförordningarna.

Det finns skäl att betona att det är den nu aktuella lagregleringens karaktär och konstruktion som kan anses motivera det särskilda kravet på information.

EG-förordningarna kommer genom ett sådant tillkännagivande varken att införlivas med svensk rätt eller kungöras i Svensk författningssamling. Syftet med straffbestämmelsen är således att den, oberoende av regeringens tillkännagivande, skall vara direkt tillämplig på brott mot förbud som meddelats i det slag av EG-förordningar som är beskrivna i 11 § andra stycket i propositionens lagförslag.

Regeringen kan emellertid instämma i vad Lagrådet uttalat så tillvida att bestämmelsen såsom den formulerats i lagrådsremissen kan vålla missförstånd. För att undvika att bestämmelsen tolkas på det sättet att straffbestämmelsens tillämpning på förbud i nämnda EG-förordningar är villkorad av regeringens tillkännagivande, bör den formuleras om och tas in som lagens sista paragraf.

Den lagtekniska lösningen som föreslås innebär att även straffbestämmelsen för förordningarna inarbetas i sanktionslagens straffbestämmelse. Det finns därmed en enda straffbestämmelse för hela det ekonomiska sanktionsområdet.

Det kan i sammanhanget också nämnas att varje enskild förordning om ekonomiska sanktioner ofta kräver någon form av nationella kompletterande föreskrifter. Dessa kan utfärdas av regeringen med stöd av bemyndigandena i sanktionslagen. I sådana föreskrifter kan hänvisas till den aktuella förordningen.

I sanktionslagen finns i 12 och 13 §§ bestämmelser om förverkande på grund av brott mot lagen. Motiven för dessa bestämmelser finns i prop. 1971:77 med förslag till lag om vissa internationella sanktioner, m.m., s. 92-93. Det får anses vara lika angeläget att möjligheten till förverkande finns även på grund av brott mot sanktioner beslutade av EG. Det finns dessutom i en nu gällande förordning om ekonomiska sanktioner en bestämmelse om att medlemsstaterna får besluta om förverkande i fall av konstaterade överträdelse av förordningen. Genom att låta bestämmelserna i 12 och 13 §§ även omfatta förordningarna om ekonomiska sanktioner tillgodoses krav på sådan åtgärd. Det föreslås därför en sådan lagändring.

Med hänsyn till att bestämmelserna, såvitt kan bedömas, måste kunna sättas i kraft den 1 januari 1995 bör ärendet avgöras skyndsamt av riksdagen. Motionstiden bör därför förkortas till 7 dagar.

9 Befogenhet för tullverket att använda tvångsmedel m.m. i fråga om brott mot bestämmelserna i EG:s förordningar om sanktioner

Regeringens förslag: Bestämmelserna i 13-19 §§ lagen (1960:418) om straff för varusmuggling görs tillämpliga på brott mot sådana förbud i EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner som motsvarar de förbud som avses i 3 § eller 5 § 2 eller 5 lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Genom en lagändring i sanktionslagen (SFS 1989:51) gjordes reglerna i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling om förundersökning m.m., beslag, husrannsakan, kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning tillämpliga på brott mot förbud meddelade med stöd av sanktionslagen. Motiven för detta angavs i prop. 1988/89:22 om ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner (s. 6). Där anges att det självfallet är av stor vikt att bestämmelserna efterlevs och att de myndigheter som har att svara för gränskontroll har erforderliga befogenheter för att effektivt övervaka bestämmelsernas efterlevnad.

Reglerna innebär i korthet att tullmyndighet får inleda förundersökning (13 §). Vidare får tulltjänsteman bl.a. polismans rätt att gripa den som misstänks för brott (14 §) samt ta sådan egendom i beslag som kan antas vara förverkad (15 §). I 16 och 17 §§ anges under vilka förutsättningar åtal skall väckas för brott som föranlett beslaget och hur beslagtagnen egendom skall omhändertas och förvaras. Slutligen får tulltjänsteman genom bestämmelserna i 18 och 19 §§ befogenhet att företa husrannsakan. Kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning samt

urinprovstagning får företas om det finns anledning att anta att någon som anträffas vid gräns- eller kustort eller ankommer till plats, med förbindelse till utlandet, har på sig gods som är underkastat beslag.

Samma skäl som åberopas för införandet av dessa bestämmelser för brott mot förbud meddelade med stöd av sanktionslagen får anses föreligga även vid överträdelser av bestämmelserna i EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner. Det är dessutom så att vissa av dessa förordningar föreskriver att bl.a. beslag skall kunna verkställas vid sådana överträdelser. Det föreslås därför en lagändring med detta innehåll.

10 Författningskommentar

Förslag till lag om ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner

I avsnitten 8 och 9 har getts en allmän bakgrund till förslaget till författningsändringar.

11 §

Paragrafens *första* och *tredje* stycken motsvarar med vissa redaktionella ändringar paragrafens nuvarande första och andra stycken. I ett nytt *andra stycke* görs en hänvisning till förbud i EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner utfärdade med anledning av beslut som fattats eller rekommendationer som antagits av Förenta nationernas säkerhetsråd i överensstämmelse med Förenta nationernas stadga. Därigenom kommer förbuden i dessa förordningar att bli straffbelagda på samma sätt som motsvarande svenska förbud som utfärdats med stöd av sanktionslagen. Då det i båda fallen är fråga om sanktioner med samma ursprung, dvs. av FN:s säkerhetsråd beslutade eller rekommenderade ekonomiska sanktioner, bör straffatituderna vara desamma. Motiven för den svenska straffbestämmelsen finns i prop. 1971:77 med förslag till lag om vissa internationella sanktioner, m.m., s. 89-92. Dessa motiv har bärighet för båda de nu angivna situationerna. Det nya *fjärde stycket* motsvarar med vissa redaktionella ändringar nuvarande tredje stycke.

12 – 13 §§

Paragraferna innehåller regler om förverkande. Ändringarna innebär att bestämmelserna i sanktionslagen görs tillämpliga även på överträdelse av förbuden i EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner.

14 §

Paragrafen innehåller en regel om särskild åtalsprövning vid brott enligt lagen. Genom ändringen görs denna åtalsprövning tillämplig även på överträdelse av förbud i EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner.

Enligt paragrafen gäller bestämmelserna om bl.a. förundersökning, beslag, husrannsakan, kroppsvisitation och ytlig kroppsbesiktning i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling även i fråga om brott mot vissa förbud meddelade med stöd av sanktionslagen. Dessa förbud gäller bl.a. in- och utförsel av varor, lastning, lossning, transport och förvaring av varor samt uppdrag avseende sådana åtgärder. Ändringen innebär att samma bestämmelser i lagen om straff för varusmuggling görs tillämpliga på brott mot motsvarande förbud i EG:s förordningar om ekonomiska sanktioner utfärdade med anledning av beslut som fattats eller rekommendationer som antagits av Förenta nationernas säkerhetsråd i överensstämmelse med Förenta nationernas stadga.

17 §

Paragrafen är ny. Enligt denna skall regeringen i Svensk författningssamling ge till känna vilka förordningar om ekonomiska sanktioner som har beslutats av Europeiska gemenskapen med anledning av beslut som fattats eller rekommendationer som antagits av FN:s säkerhetsråd i överensstämmelse med FN:s stadga och beträffande vilka straffansvar därför gäller här i landet direkt enligt 11 § andra stycket.

Förslag till lag om ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner

Härigenom föreskrivs att 11–14 och 16 §§ lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §⁴

Den som bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 3 – 8 §§ döms, om gärningen skett uppsåtligen, till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år. Har gärningen skett av grov oaktsamhet, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. *I ringa fall skall inte dömas till ansvar.*

För anstiftan av eller medhjälp till gärning som avses i första stycket döms inte till ansvar.

I den mån det påkallas med anledning av beslut eller rekommendation som avses i 1 § första stycket eller samarbete som

Den som bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 3 – 8 §§ döms, om gärningen skett uppsåtligen, till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år. Har gärningen skett av grov oaktsamhet, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till ansvar skall inte dömas i ringa fall. Till ansvar skall inte heller dömas för anstiftan av eller medhjälp till gärningar som avses i denna paragraf.

Det som sägs i första och andra stycket gäller också den som bryter mot förbud i förordningar om ekonomiska sanktioner som har beslutats av Europeiska gemenskapen och utfärdats med anledning av sådana beslut eller rekommendationer som avses i 1 § första stycket.

Regeringen skall i Svensk författningssamling ge till känna, vilka förordningar som avses i tredje stycket.

Regeringen kan förordna att en svensk medborgare, som utomlands har begått brott som avses i denna paragraf, skall dömas efter denna

⁴ Senaste lydelse 1992:1257.

avses i 1 § andra stycket kan regeringen förordna att en svensk medborgare, som utom riket har begått brott som avses i denna paragraf, skall dömas efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena nämnda balk.

lag och vid svensk domstol, om det föranleds av ett beslut eller en rekommendation enligt 1 § första stycket eller av samarbete enligt 1 § andra stycket. Detta gäller även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig och 2 kap. 5 a § första och andra styckena den balken är tillämpliga.

12 §

Utbyte av brott enligt *denna lag* skall förklaras förverkat, om det *ej* är uppenbart obilligt.

Utbyte av brott enligt 11 § skall förklaras förverkat, om det *inte* är uppenbart obilligt.

13 §

Egendom som använts såsom hjälpmedel vid brott enligt *denna lag* eller som frambragts genom sådant brott kan förklaras förverkad, om det är påkallat till förebyggande av brott eller eljest särskilda skäl föreligger. Detsamma gäller egendom med vilken tagits befattning som utgör brott enligt *denna lag*.

I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Egendom som använts såsom hjälpmedel vid brott enligt 11 § eller som frambragts genom sådant brott kan förklaras förverkad, om det är påkallat till förebyggande av brott eller eljest särskilda skäl föreligger. Detsamma gäller egendom med vilken tagits befattning som utgör brott enligt 11 §.

I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

14 §⁵

Åtal för brott enligt *denna lag* får väckas endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigar.

Åtal för brott enligt 11 § får väckas endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigar.

⁵ Senaste lydelse 1979:515.

Har regeringen meddelat förbud som avses i 3 § eller 5 § 2 eller 5, gäller 13 – 19 §§ lagen (1960:418) om straff för varusmuggling i fråga om brott mot sådant förbud.

Har regeringen meddelat förbud som avses i 3 § eller 5 § 2 eller 5, gäller 13 – 19 §§ lagen (1960:418) om straff för varusmuggling i fråga om brott mot sådant förbud.

Detsamma gäller vid brott mot motsvarande förbud i sådana av Europeiska gemenskapen beslutade förordningar som avses i 11 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

⁶ Senaste lydelse 1989:51.

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1994-11-03

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Hamdahl, justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Arne Baekkevold.

Enligt en lagrådsremiss den 27 oktober 1994 (Utrikesdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av regeringsrättssekreteraren Christer Ljungqvist.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Artikel 189 i Romfördraget föreskriver att EG:s förordningar har allmän giltighet, är i alla delar bindande och är direkt tillämpliga i varje medlemsstat. EG:s förordningar offentliggörs i EGT och ett kungörande av en EG-förordning på detta sätt får samma rättsverkningar i Sverige som ett kungörande av en svensk författning i SFS. Det är också förbjudet för medlemsstaterna att implementera EG-förordningar till nationell rätt genom någon form av normgivning.

I fjärde stycket av 11 § föreslås en bestämmelse om att

regeringen i SFS skall ge till känna vilka av EG meddelade förordningar som omfattas av straffbestämmelserna i paragrafens första och andra stycke. Enligt remissen är detta att betrakta enbart som en upplysning om faktiska förhållanden, nämligen vilka förordningar som EG beslutat och som faller in under lagens beskrivning.

Enligt Lagrådets mening är emellertid det föreslagna stycket ägnat att inge betänkligheter. Det ger först och främst en felaktig bild av EG-rätten och för tankarna till att EG-förordningar skall eller kan implementeras till svensk rätt genom nationell lagstiftning. Dessutom leder stycket till tveksamhet om när straffbestämmelserna i paragrafen kan tillämpas i det fall att kungörandet av nya EG-förordningar i SFS kommer senare än kungörandet i EGT. Bestämmelsen i 24 kap. 9 § brottsbalken om strafffrihet för den som begår en straffbar gärning i villfarelse rörande dess tillåtlighet gäller nämligen bl.a. om fel förekommit vid kungörandet. Lagrådet föreslår därför att stycket utgår.

I paragrafen bör dessutom vissa ändringar av redaktionell natur företas. Enligt Lagrådets förslag bör paragrafen få följande lydelse:

"Den som bryter mot förbud som har meddelats med stöd av 3-8 §§ döms, om gärningen skett uppsåtligt, till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt,

till fängelse i högst fyra år. Har gärningen skett av grov oaktsamhet, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Det som sägs i första stycket gäller också den som bryter mot förbud i förordningar om ekonomiska sanktioner som har beslutats av Europeiska gemenskapen med anledning av sådana beslut eller rekommendationer som avses i 1 § första stycket.

Till ansvar enligt denna paragraf skall inte dömas i ringa fall. Till ansvar skall inte heller dömas för anstiftan av eller medhjälp till gärningar som avses i denna paragraf.

Regeringen kan förordna att en svensk medborgare, som utomlands har begått brott som avses i denna paragraf, skall dömas efter denna lag och vid svensk domstol, om det föranleds av ett beslut eller en rekommendation enligt 1 § första stycket eller av samarbete enligt 1 § andra stycket. Detta gäller även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte är tillämplig och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena den balken."

En konsekvensändring bör göras i 16 §.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 november 1994

Närvarande: statsrådet Sahlin, ordförande, och statsråden Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Hellström

Regeringen beslutar proposition 1994/95:97 Ändring i lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
---------------------------	---	---

Lag (1971:176) om
vissa internationella
sanktioner

11 §

390r2340
390r3155
391r0542
391r0811
391r1194
392r3541
393r0990
393r2967
393r3274
393r3275
394r1264
394r1733
394r2471
394r2472

